Lieta Nr.C30614718
Lietvedības Nr.CA-2006-19/1
ECLI:LV:RAT:2019:1121.C30614718.5.S

S P R I E D U M S
LATVIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ
Rīgā 2019.gada 21.novembrī

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese Madara Ābele,
tiesnese Gunta Ozoliņa,
tiesnesis Valdis Vazdiķis,
ar tiesas sēdes sekretāri Aneti Alkšbirzi,
piedaloties /pers. A/ pilnvarotajai pārstāvei zvērinātai advokātei Inesei Krastiņai, Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta pilnvarotajam pārstāvim zvērinātam advokātam Kārlim Tračumam,
izskatīja atklātā apelācijas instances tiesas sēdē civillietu /pers. A/ prasībā pret Rīgas domes Mājokļu un vides departamentu par īrnieka ģimenes locekļa statusa atzīšanu un par pienākuma noslēgt īres līgumu uzlikšanu sakarā ar /pers. A/ apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2019.gada 11.aprīļa spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2018.gada 20.jūnijā /pers. A/ cēlusi Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā prasību, vēlāk to papildinot, pret Rīgas domes Mājokļu un vides departamentu par dzīvokļa īrnieka ģimenes locekļa atzīšanu un par pienākuma noslēgt dzīvojamās telpas /adrese A/ īres līgumu uzlikšanu.
Prasības pieteikumā norādīti šādi apstākļi.
[1.1] 2008.gada 8.oktobrī starp Rīgas pilsētas pašvaldību un /pers. B/ ticis noslēgts Dzīvojamās telpas īres līgums (turpmāk – īres līgums). Īres līgums paredzēja privatizācijai nenodota dzīvokļa /adrese A/ izīrēšanu /pers. B/. Dzīvoklis tika piešķirts pašvaldības palīdzības ietvaros kā 7.reģistrā reģistrētai personai, kura lietoja dzīvojamo telpu privātīpašnieka mājā /adrese B/.
[1.2] Pašvaldības palīdzības piešķiršanas laikā, t.i. 2008.gadā, prasītājai nebija tiesību uz pašvaldības palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā. Prasītājas un /pers. B/ laulība tikusi noslēgta 2016.gadā.
[1.3] Rīgas domes dzīvojamo telpu izīrēšanas komisija ar 2018.gada 11.janvāra protokola lēmumu Nr.13 atteikusi iekļaut prasītāju kā ģimenes locekli privatizācijai nenodotamās dzīvojamās telpas /adrese A/ īres līgumā. Lietošanas tiesības uz dzīvokli /adrese A/ prasītājai tikušas pagarinātas uz gadu kā citai personai, t.i., līdz 2018.gada 22.decembrim.
[1.4] Prasītāja patstāvīgi dzīvoja strīdus dzīvoklī un kopa savu vīru, kurš bija 1.grupas invalīds. /pers. B/ miris /miršanas datums/. Pēc vīra nāves prasītāja joprojām dzīvo dzīvoklī un maksā par īri un komunālajiem pakalpojumiem.
[2] /pers. A/, pamatojoties uz likuma "Par dzīvojamo telpu īri" 9.panta trešo daļu, 13., 14.pantu, lūgusi:
atzīt prasītāju par privatizācijai nenodotama dzīvokļa /adrese A/, īrnieka /pers. B/ ģimenes locekli;
uzlikt par pienākumu atbildētājam noslēgt ar prasītāju privatizācijai nenodotamā dzīvokļa /adrese A/, īres līgumu;
piedzīt no atbildētāja ar lietas vešanu saistītos izdevumus.
[3] Rīgas domes Mājokļu un vides departaments iesniedzis paskaidrojumus, kuros norādījis, ka prasību neatzīst.
Paskaidrojumos norādīti šādi apstākļi.
[3.1] Dzīvoklis /pers. B/ lietošanā tika nodots ievērojot likumu "Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā", kas šajā gadījumā ir speciālais likums attiecībā pret likumu "Par dzīvojamo telpu īri".
[3.2] Saskaņā ar 2015.gada 9.jūnija Rīgas domes saistošo noteikumu Nr.153 "Par reģistrācijas un palīdzības sniegšanas kārtību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 17.punktu palīdzības piešķiršanas laikā, t.i. 2008.gadā, prasītājai nebija tiesību uz pašvaldības palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā. Prasītāja par /pers. B/ laulāto kļuva tikai 2016.gadā. Līdz ar to prasītājai nav tiesību būt iekļautai īres līgumā.
[4] Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2019.gada 11.aprīļa spriedumu prasība noraidīta.
[4.1] Pirmās instances tiesa atzinusi, ka lietā izšķiramais jautājums ir par to, vai prasītājai kā īrnieka laulātai ir tiesības uz īres līguma pagarināšanu kā īrnieka ģimenes loceklei.
[4.2] Rīgas domes saistošo noteikumu Nr.153 "Par reģistrācijas un palīdzības sniegšanas kārtību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 17.punkts paredzēja /pers. B/ sniegt normatīvajos aktos paredzēto palīdzību. Prasītājai nav tiesību būt iekļautai īres līgumā un līdz ar to prasītājas prasība ir noraidāma. Lietā nav pierādījumu tam, ka palīdzības piešķiršanas laikā prasītājai bija tiesības uz pašvaldības palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā.
[5] Par pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas sūdzību iesniegusi /pers. A/.
[5.1] Prasītāja norādījusi, ka ir atzīstama par ģimenes locekli likuma "Par dzīvojamo telpu īri" 9.panta trešās daļas izpratnē. Pušu laulība tikusi reģistrēta 2016.gada 7.decembrī. Pirms tam tā bija reģistrēta 1993.gada 9.oktobrī /Nosaukums A/ katedrālē. Baznīcas tiesības reģistrēt laulību paredzēja Civillikuma 51.pants, bet vēl nebija pieņemts likums par Civilstāvokļa aktu reģistrāciju. Tikai 2016.gadā prasītāja uzzināja, ka viņas laulība ar /pers. B/ nav bijusi reģistrēta dzimtsarakstu nodaļā.
[5.2] Prasītāja uzskata, ka uz viņu nevar tikt attiecināts likuma "Par dzīvojamo telpu īri" 9.panta 5.daļas nosacījums, kas paredz izīrētāja, īrnieka un visu tajā dzīvojošo īrnieku pilngadīgo locekļu piekrišanu. Prasītāja nav uzskatāma par citu personu minētā likuma izpratnē.
[6] /pers. A/, pamatojoties uz likuma "Par dzīvojamo telpu īri" 9.panta trešo daļu, 13., 14.pantu, lūdza:
atzīt prasītāju par privatizācijai nenodotama dzīvokļa /adrese A/, īrnieka /pers. B/ ģimenes locekli;
uzlikt par pienākumu atbildētājam noslēgt ar prasītāju privatizācijai nenodotamā dzīvokļa /adrese A/, īres līgumu;

piedzīt no atbildētāja ar lietas vešanu saistītos izdevumus.

[7] Paskaidrojumos par apelācijas sūdzību atbildētājs norādījis, ka pirmās instances tiesas spriedums ir pamatots un likumīgs, bet prasītājas iesniegtā apelācijas sūdzība ir nepamatota un līdz ar to noraidāma.

[8] Apelācijas instances tiesas sēdē zvērināta advokāte Inese Krastiņa uzturēja apelācijas sūdzību. Paskaidroja, ka pie apstākļiem, kad prasītāja apmaksā visus dzīvokļa maksājumus atbildētājam būtu uzliekams par pienākumu noslēgt dzīvojamās telpas īres līgumu ar prasītāju.

Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta pilnvarotais pārstāvis zvērināts advokāts Kārlis Tračums neatzina apelācijas sūdzību. Tā kā prasītāja nav tā persona, kura varētu saņemt pašvaldības palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā, dzīvojamās telpas īres līgums pušu starpā nevar tikt noslēgts.

Motīvu daļa

[9] Civillietu tiesas kolēģija, noklausījusies lietas dalībnieku paskaidrojumus, izvērtējusi apelācijas sūdzības motīvus, pārbaudījusi un novērtējusi lietai pievienotos rakstveida pierādījumus, uzskata, ka apelācijas sūdzība ir nepamatota un noraidāma.

[10] Ņemot vērā, ka ar pirmās instances tiesas spriedumu prasība tikusi noraidīta pilnībā un apelācijas sūdzības iesniedzēja ir prasītāja, apelācijas kārtībā izskatāma /pers. A/ prasība atzīt prasītāju par privatizācijai nenodotama dzīvokļa īrnieka ģimenes locekli un par pienākuma noslēgt īres līgumu uzlikšanu Rīgas Domes mājokļu un vides departamentam.

[11] Tiesas kolēģija konstatējusi pamatu pievienoties pirmās instances tiesas sprieduma argumentācijai. Pirmās instances tiesas sprieduma motivācija ir pietiekama un atzīstama par pareizu.

Tiesas kolēģija konstatējusi, ka lietā ir strīds par prasītājas tiesībām kā īrnieka ģimenes loceklim tikt iekļautam dzīvojamās telpas īres līgumā, pie apstākļiem, kad dzīvojamā telpa tikusi piešķirta sakarā ar pašvaldības palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā.

[12] Tiesas kolēģija apelācijas sūdzības argumentus vērtē kā nepamatotus.

[12.1] 2008.gada 8.oktobra Dzīvojamās telpas īres līgums ticis noslēgts sakarā ar pašvaldības palīdzību /pers. B/ kā 7.reģistrā reģistrētajai personai. /pers. B/ lietoja dzīvojamo telpu privātīpašnieka mājā /adrese B/.

Dzīvoklis ticis piešķirts saskaņā ar 2008.gada 3.oktobra Dzīvokļu pārvaldes rekomendāciju Nr.036587, pamatojoties uz Rīgas domes Dzīvojamo telpu izīrēšanas komisijas 2008.gada 24.septembra lēmumu vienai personai /pers. B/. Rekomendācijā nav norādes par to, ka īrniekam ir ģimene. Laikā, kad ticis izskatīts jautājums par dzīvokļa piešķiršanu /pers. B/ īrnieka laulība nebija reģistrēta. Saskaņā ar laulības apliecību Nr./numurs A/ /pers. B/ un /pers. A/ laulība tikusi reģistrēta 2016.gada 7.decembrī.

Tātad lēmuma par dzīvojamās telpas īres līguma pieņemšanas laikā nevarēja tikt izlemts jautājums par dzīvokļa piešķiršanu /pers. A/.

Prasītājas arguments par to, ka viņas un /pers. B/ laulība bija reģistrēta pirms 2016.gada 7.decembra, t.i. 1993.gada 9.oktobrī /Nosaukums A/ katedrālē, nevar tikt atzīts kā pamatots. Atbilstoši likuma "Par civilstāvokļa aktiem" 5.panta 2.punktam (likums spēkā no 28.10.1993. līdz 15.04.2005.) laulība, kura bija noslēgta pie garīdznieka un nebija reģistrēta dzimtsarakstu nodaļas laulību reģistrā nebija juridiski nostiprināta.

[12.2] Prasītāja īrnieka ģimenes locekļa statusu likuma "Par dzīvojamo telpu īri" 9.panta pirmās un trešās daļas izpratnē ieguva 2016.gada 7.decembrī, reģistrējot laulību ar /pers. B/.

Likuma "Par dzīvojamo telpu īri" 9.panta sestā un septītā daļa paredz, ka laulātā var iemitināties dzīvojamā telpā, ja atbilst minētā likuma 4.panta otrās daļas noteikumiem. Ne vēlāk kā triju dienu laikā pēc tam, kad īrnieka ģimenes loceklis vai cita persona iemitināta šajā pantā noteiktajā kārtībā īrnieka īrētajā dzīvojamā telpā, attiecīgās personas vārds, uzvārds un personas kods ierakstāms dzīvojamās telpas īres līgumā.

Atbilstoši likuma "Par dzīvojamo telpu īri" 9.panta nosacījumiem 2016.gada 12.decembrī un 2018.gada 5.janvārī /pers. A/ lūgusi iekļaut viņu īres līgumā kā ģimenes locekli.

Ar Rīgas domes dzīvojamo telpu izīrēšanas komisijas 2016.gada 22.decembra lēmumu atteikts iekļaut /pers. A/ kā ģimenes locekli privatizācijai nenodotamas dzīvojamās telpas īres līgumā.

Ar Rīgas domes dzīvojamo telpu izīrēšanas komisijas 2018.gada 11.janvāra lēmumu /pers. A/ pagarinātas dzīvojamās telpas lietošanas tiesības kā citai personai uz laiku līdz 2018.gada 22.decembrim, pamatojoties uz likuma "Par dzīvojamo telpu īri" 9.panta piekto daļu.

Lietas izskatīšanas laikā konstatēts, ka /pers. A/ nebija iekļaujama dzīvojamās telpas īres līgumā kā ģimenes loceklis. Izīrētāja un īrnieka attiecības regulē speciālais likums "Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā".

Likuma "Par dzīvojamo telpu īri" 2.panta pirmā daļa noteic, ka dzīvojamās telpas lietošanas tiesības citai personai var nodot pašvaldība, ja tā atbilstoši likumam "Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" uz likumīga pamata ieguvusi attiecīgo dzīvojamo telpu lietojumā.

Likuma "Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 11.panta pirmā daļa noteic, ka pašvaldība ir tiesīga izīrēt tai piederošu vai tās nomātu dzīvojamo telpu vienīgi likumā "Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" noteiktajām personām un ievērojot šā likuma, likuma "Par sociālajiem dzīvokļiem un sociālajām dzīvojamām mājām", likuma "Par dzīvojamo telpu īri" un likuma "Par dzīvokļa īpašumu" noteikumus.

2015.gada 9.jūnija Rīgas domes saistošie noteikumi Nr.153 "Par reģistrācijas un palīdzības sniegšanas kārtību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 17.punkts paredz, ka personas, kuru ģimenes locekļiem izīrēta dzīvojamā telpa pašvaldības palīdzības ietvaros, netiek iekļautas īres līgumā kā ģimenes locekļi.

Pie apstākļiem, kad /pers. B/ lietošanā tika nodots dzīvoklis pašvaldības palīdzības ietvaros, /pers. A/ nebija iekļaujama īres līgumā kā ģimenes loceklis. Lietas izskatīšanas laikā prasītāja netika norādījusi uz to, ka viņai bija tiesības uz pašvaldības palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā.

[12.3] /pers. B/ miris /miršanas datums/un /pers. A/ saskaņā ar Rīgas domes dzīvojamo telpu izīrēšanas komisijas 2018.gada 11.janvāra lēmumu pagarinātas dzīvojamās telpas lietošanas tiesības līdz 2018.gada 22.decembrim.

Pēc īrnieka nāves prasītāja papildinājusi prasību un lūgusi uzlikt par pienākumu atbildētājam noslēgt īres līgumu saskaņā ar likuma "Par dzīvojamo telpu īri" 14.panta ceturto punktu. Prasītāja uzskata, ka viņai kā ģimenes loceklei ir tiesības lūgt noslēgt īres līgumu pēc īrnieka nāves. Prasītāja turpina dzīvot dzīvoklī un apmaksā dzīvokļa maksājumus.

Pie apstākļiem, ka prasītājai nav tiesību uz pašvaldības palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā, bet pašvaldība ir tiesīga izīrēt dzīvokli vienīgi personām, kuras atbilst likuma "Par palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā" prasībām, dzīvojamās telpas īres līgums ar prasītāju nevar tikt noslēgts. Dzīvokļa maksājumi veicami pie apstākļiem, ka prasītāja dzīvo dzīvoklī un saņemt attiecīgus pakalpojumus.

Pie šādiem apstākļiem apelācijas sūdzība atzīstama par nepamatotu un noraidāmu.

[13] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta otro daļu, 39.panta pirmās daļas 5.punktu no /pers. A/ valsts labā piedzenami ar tiesas dokumentu nosūtīšanu saistītie izdevumi 2,80 *euro*.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 204.[1]pantam prasītājai nosakāms 10 dienu termiņš sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesas izdevumu piedziņu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 41., 42., 97., 193., 204.[1], 430., 432., 434.pantu, Civillietu tiesas kolēģija

n o s p r i e d a

noraidīt /pers. A/ prasību pret Rīgas domes Mājokļu un vides departamentu par īrnieka ģimenes locekļa statusa atzīšanu un par pienākuma noslēgt īres līgumu par privatizācijai nenododama dzīvokļa /adrese A/ īri uzlikšanu.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 2,80 *euro*.

Ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksa valstij veicama sekojošā kontā, norādot šādus rekvizītus: saņēmējs Tiesu administrācija, konta numurs LV51TREL2190458019000, NMR 90001672316, saņēmēja banka Valsts kase, kods TRELLV22, iemaksas mērķis: 21499 ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi, kā arī dati lietas identificēšanai (prasītāja vārds un uzvārds, ja prasītājs ir fiziska persona, vai juridiskas personas nosaukums).

Noteikt /pers. A/ sprieduma labprātīgas izpildes termiņu - 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas. Izskaidrot, ka šajā termiņā Rīgas apgabaltiesā iesniedzami dokumenti, kas apstiprina tiesas izdevumu samaksu valstij.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Senāta Civillietu departamentā 30 (trīsdesmit) dienu laikā no sprieduma pieejamības dienas Rīgas apgabaltiesas kancelejā, kasācijas sūdzību iesniedzot Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā un samaksājot drošības naudu.

Sprieduma pieejamības diena kancelejā – 2019.gada 21.novembris.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja M.Ābele

Tiesnese G.Ozoliņa

Tiesnesis V.Vazdiķis